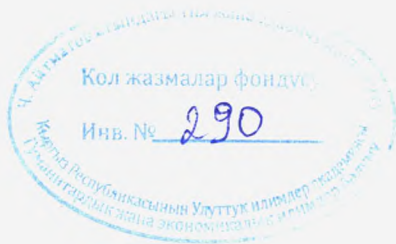
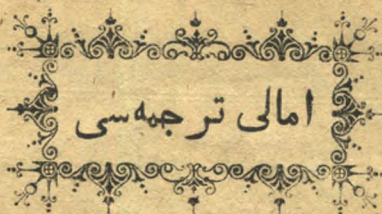

198
79

198-79

(ауъл مرتبه باصلنوی)

بلکہ قرانده عثمانی مدرسہ سندھ معلم شیخ الاسلام
بن اسد اللہ الحمیدی .

قرانده طبعہ کرمیئہ کندہ مصارفہ لیلیہ

۱۹۰۳ نجی سنہ ده

طبعمینہ پینر بورغ سینزوری طرفندن رخصت ویرلشدیر ۲۰ نجی اوکتابرده
۱۹۰۳ نجی بلکہ

Дозволено цензурою. С.-Петербургъ, 20 Октября 1903 г.

Типографія Торговаго Дома Врат. КАРИМОВЫХЪ въ Казани.

"Амалы таржимасы" Автор Асадулла ал-Хумайди. Казанское издание
1903 г. на татарском языке.

رب يسر ولا تعسر وتمم بالخير

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يقول العبد في بدء الآمالی * لتوحيد بنظم كاللألی

(يقول) ایتور (العبد) الله تعالى نك قلی ایتور (في بدء الآمالی) امالی
کتابنی باشلاوده ایتور املا دیو کوئلدان چغاروب یازو یازوغه
ایتورلر (لتوحيد) الله تعالى فی برلمک اوچون (بنظم) بیت برلن
(کاللاالی) انجولر کبی اول بیت لر .

اله الخلق مولانا قدیم * وهو صوف باوصاف الکمال

(اله الخلق) مخلوقلارنک الهی (مولانا) بزنگ خوجه من (قدیم) یوقدان
باربولماغاندر همیشه باردور (وهو صوفی) دخی صفت لائمشدر مخلوقلارنک
الهی (باوصاف الکمال) کامل بولغان صفت لار برلن .

هو الحی المدبر کل امر * هو الحق المقدر ذوالجلال

(هو) اول الله تعالى (الحی) ترکدر (المدبر) بلوب قیلغوچیدر (کل امر)
هر براشنی (هو) اول الله تعالى (الحق) همیشه ثابت در (المقدر)
هر نرسه نی چیکلاوچیدر (ذوالجلال) الوغلق ایاسیدر .

مريد الخير والشر القبيح * ولكن ليس يرضى بالمحال

(مريد الخير) ايذگر لکن تلاجوچيدر الله تعالى (والشر) دخی یاوزلقنی
(مريد الخير) ايذگر لکن تلاجوچيدر (القبيح) قباعت بولقوچی اول یاوزلق (ولکن) آلائی بولسه ده
(ليس) ایماس اول الله تعالى (يرضى) راضی بولور ایماس (بالمحال)
شریعتده درست بولماغان نرسه نی قیلوغه .

صفات الله ليست عين ذات * ولا غيرا سواه ذا انفصال

(صفات الله) الله تعالى نك صفاتلاری (ليست) ایماس اول صفت لاری
(عين ذات) الله تعالى نك ذاته عين یعنی صفتلاری ذاتی برلن بر
توگل لری (ولاغيرا) دخی باشقه ایماس لری (سواه) اول الله تعالى نك ذاته
باشقه (ذا انفصال) آیور لاق ایاسی بولوب باشقه ایماس لری آنك اوچون
عرفده باشقه دیو آیور لرب تابلغان نرسه گه ایتله الله تعالى نك صفت لاری
ذاتندان آیور لوب تابلمیلاری .

صفات الذات والافعال طرا * قديمات مصونات الزوال

(صفات الذات) الله تعالى نك ذات صفتلاری (والافعال) دخی الله تعالى نك
فعل صفتلاری (طرا) بارچه سی (قديمات) قديم لردور یعنی همیشه
بارلاردور یوق بولماس لاری اصلا (مصونات الزوال) بتودان صاقلانمشلاردور
یعنی اصلا بتماسلر ذاتندان آیور لماس لاری .

نسمى الله شيئا لا كالأشياء * وذاتا عن جهات الست خال

(نسمى الله) آتارمز بز الله تعالى نی (اهل السنن) والجماعت دان بولغان
کشیلر (شيئا) شی ديب آتارمز (لا كالأشياء) الله تعالى شی بولسه ده
باشقه شیلر کبی توگل یعنی باشقه شیلرگه اوشماماس (وذاتا) دخی
الله تعالى نی ذات ديب تسمیه قیلورمز یعنی آتارمز (عن جهات الست)

آلتی جهندان یعنی آست است اوک صول آل آرت جهتلرندان
(خال) بوش در یعنی هیچ قایوسنده توگل در .

وَلَيْسَ الْإِسْمُ غَيْرَ اللَّهِ سَمِي * لَدَىٰ أَهْلِ الْبَصِيرَةِ خَيْرِ آلِ
(ولیس الاسم) هر نرسه ننگ اسمی ایماس (غیرا) باشقه (للمسمى)
آتالمش نرسه گه (لدى اهل البصيرة) قبلرندک نور ظاهر
بولغان کشیلر قاشندک یعنی اهل السنه والجماعت قاشندک (خیر آل)
اول قبلرندک نور ظاهر بولغان کشیلر الوغ وشریف بولغان کشیلرندک
ایذگوسی آلا .

وَمَا إِنْ جَوْهَرِ رَبِّي وَجِسْم * وَلَا كُلِّ وَبَعْضِ ذَوَا شَتْمَالِ
(وما ان ایماس (جوهر) جوهر ایماس (ربی) منم ربم (وجسم) دخی
جسم ایماس ازونلغی یاصیلغی تیرانلکی بولغان نرسه فی جسم دیلر
الله تعالی ده بولار یوق (ولا کل) دخی کل ایماس منم ربم یعنی ایکی
یا آندان آرتوقدان جیولغان نرسه ایماس (وبعض) دخی بر جیولغان
نرسه ننگ بر الوشی ایمس (ذوا شتمال) چولغانماق ایاسی اول بعض
کل اچندک یعنی کل اچندک بعض تابلا الله تعالی بر نرسه اچندک تابولا تورغان
نرسه توگل .

وَلَا عَرَضَ وَلَا ذُو صُورَةٍ مَا * تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا فِي الْخِيَالِ
(ولا عرض) دخی الله تعالی قیامنک باشقه غه محتاج بولغان نرسه ایمس
(ولا ذو صورة ما) دخی صورتلردن بولغان بر صورت ایاسی ایمس الله
تعالی (تعالی الله) بلند وپاک بولدی الله تعالی (عمافی الخیال) خیالندک
بولغان نرسه دان و فکرگه توشکان نرسه دان هر صورت که خیالگه کیلسه
یا کولگنک کیلسه الله تعالی اول صورتدان پاک و منزه در .

وما القرآن مخلوقا تعالى * كلام الرب عن جنس المقال

(وما القرآن) دخی الله تعالى کلامی بولغان قرآن ایمس (مخلوقا) یوقدان بار بولغان ایمس (تعالی) بلند وپاک بولدی (کلام الرب) الله تعالی نڭ کلامی (عن جنس المقال) مخلوقلارنڭ سویلنمشلری جمله سندن بولودان آنڭ اوچون مخلوقلارنڭ سویلنمشلری حرفلر تاوشلار برله بولار ایکیسید مخلوق الله تعالی کلامی مخلوق توگل ایدی .

ورب العرش فوق العرش لیکن * بلا وصف التمكن واتصال

(ورب العرش) عرشنڭ ربسی (فوق العرش) عرشدان اوستوندر (لیکن) آلامی بولسه ده عرشدان اوستون بولماقی (بلا وصف التمكن) عرشده اورونلماق وصفندان باشقه (واتصال) دخی عرش که توتاشماق وصفندان باشقه عرش دیو ایڭ استه گی توقزنجی قات کوکنی ایتورلر .

وما التشبيه للرحمن وجهها * فصن عن ذلك اصناف الالهالی

(وما التشبيه) بر شینی اوخشاتماق ایماس (للرحمن) الله تعالی که (وجهها) کورکام بول ایمس (فصن) بس صاقلا سین (عن ذلك) اوشبو تشبیه دان (اصناف الالهالی) اهل السنه والجماعت نڭ بارجه صنف لارنی اهل السنه والجماعت نڭ هیچ بر صنفده بویوزق اعتقاد یوقدور .

ولا يمضى على الديان وقت * واحوال وازمان بحال

(ولا يمضى) اوتماس (على الديان) جزا بیرگوچی الله تعالی اوزرینه (وقت) هیچ بر وقت اوتماس (واحوال) دخی حاللر اوتماس (وازمان) دخی زمانلر اوتماس (بحال) هیچ بر مالک .

ومستغني الهی عن نساء * واولاد اناث او رجال

(ومستغني) دخی مؤکسزدور (الهی) منم الهم یعنی معبودم (عن نساء)

خاتونلاردان مؤسزدر یعنی خاتونلارغه محتاج توگل دور (واولاد) دخی
 بالالاردان مؤسز دور (اناث) قزبالالاردان (اورجال) یایسه ایربالالاردان
 یعنی هیچ بر بالاسی یوقدر هم بالاغه احتیاجی یوقدر .

كذاعن كل ذي عون ونصر * تفرد ذوالجلال والمعالي

(کذا) اوشنداق خاتونلاردان بالالاردان مؤسز بولدیغی کنی مؤسزدر
 الله تعالی (عن کل ذی عون) هر بر یاردم ایاسندان یعنی هیچ کمنک
 یاردمینه محتاج توگل در (ونصر) دخی نصرت ایاسندان مؤسزدر
 (تفرد) یالغز بولدی (ذوالجلال) الوغلق ایاسی الله تعالی (والمعالی)
 دخی بلندک ایاسی الله تعالی .

يميت الخلق قهرا ثم يحيي * فيجزئهم على وفق الحاصل

(یمیت) اولترور اول الله تعالی (الخلق) مخلوقلارنی (قهرا) قهر یوزندان
 (ثم یحیی) مونک صونکد ترگزور اول الله تعالی (فیجزئهم) بس جزاء اولوش
 بیرر الله تعالی (علی وفق الحاصل) قیلغان عمللرینه موافق جزا بیرر
 ایندگو عمل گه ایندگو جزا یاوز عمل گه یاوز جزا بیرر بوبیت اولگاندان
 صوک قوبار ولونی اثبات اوچون .

لاهل الخیر جنات ونعمی * وللكفار ادراك النكال

(لاهل الخیر) ایندگو عمل اهلی اوچون بولغوچیدر (جنات) او جماخلار
 (ونعمی) دخی نعمت لر (وللكفار) اولگاندان .

ولا يفنى الجحيم ولا الجنان * ولا اهلوهما اهل انتقال

(ولا یفنی) دخی فانی بولمس یعنی بتمس (الجحیم) تموغ (ولا الجنان)
 دخی او جماخلار بتمس (ولا اهلوهما) دخی او جماخ برلن تموغ اهلی
 ایمس (اهل انتقال) کوچمک اهلی ایمس مؤمنلر گناه سبیلی تموغ غه

وَفَرْضٍ لَّازِمٍ تَصَدِّيقِ رَسَلٍ * وَأَمْلَاكِ كِرَامٍ بِالنَّوَالِ

(و فرض لازم) هر بر عقلی بالغ مسلمان کشیگه لازم بولغان فرض دور
(تصدیق رسل) پیغمبرلرنی حق دیب قلب برلن اشانو یعنی هر قایوسی
حق توغری یولنی کورساتوچیلر دیو (واملاک) دخی فرشته لرنی تصدیق
الله تعالی ننگ قل لاری آشامیلار اچمیلر ایرلک و خاتونلق صفتلاری یوق
دیو (کرام) حرمتلی اول فرشته لر (بالنوال) الله تعالی ننگ احسان قیلوی برلن .

و خْتِمِ الرِّسَالِ بِالصِّدْرِ الْمَعْلِيِّ * نَبِيِّ هَاشِمِيِّ ذِي جَمَالِ

(و ختم الرسل) بارچه پیغمبرلرننگ تمام بولوی (بالصدر المعلی) بیسوک
بولغان کوکراک برلن در یعنی الوغ مرتبه لی بولغان محمد علیه السلام
برلن در (نبی هاشمی) هاشم روندان بولغان پیغمبر اول (ذی جمال)
کورکاملک ایاسی اول .

إِمَامِ الْأَنْبِيَاءِ بِلَا اخْتِلَافٍ * وَتَاجِ الْأَصْفِيَاءِ بِلَا اخْتِلَالٍ

(امام الانبیاء) پیغمبرلرننگ امامی اول محمد علیه السلام (بلا اختلاف)
اختلاف دان باشقه رسول الله ننگ پیغمبرلرننگ امامی بولوی امام لار آراسنک
اختلاف سزدر (وتاج الاصفیاء) دخی محمد علیه السلام یمان و قباحت صفتلار دان
پاک بولغان آدم لرننگ تاجی دور (بلا اختلال) ضرر بیرو دان باشقه .

وَبَاقِ شَرَعِهِ فِي كُلِّ وَقْتٍ * إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَارْتِحَالِ

(و باقی شرعه) دخی قالغوچیدر (شرعه) محمد علیه السلام ننگ شریعتی (فی کل
وقت) هر وقتک قالغوچیدر (الی یوم القیامة) قیامت کونینه قدری (وارتحال)
دخی دنیا دان آخرت گه کوچو کونینه قدری یعنی محمد علیه السلام ننگ
شریعتی اصلاً منسوخ توگل .

وَحَقِّ اَمْرِ مِعْرَاجٍ وَصِدْقِ * فَفِيهِ نَصٌّ اَخْبَارِ عَوَالِ

(وحق) دخی ثابت در (امر معراج) رسول الله نك كوكلرگه آشوب الله تعالى
تلاگان يرلرده يوروى (وصدق) دخی راست دور (ففيه) بس بومعراج
جفتك بولغوچيدر (نص اخبار) خبرلرنك ظاهر واشكارهسى (عوال)
بلند بولغوچى اول خبرلر .

وَ اِنَّ الْاَنْبِيَاءَ لَفِي اَمَانٍ * عَنِ الْعَصِيَّانِ عَمْدًا وَاَنْعِزَالِ

(وان الانبياء) دخی درستلكه پيغمبرلر (لفى امان) البته ايمينچيلسلكه در
يعنى پاكلك ده در (عن العصيان) گناهان يعنى گناه قيلودان (عمدا)
قصدا گناه قيلودان (وانعزال) دخی پيغمبرلك مرتبه سندان آيرولماقلقدان
ايمين لر در يعنى پيغمبر بولغان كشى اصلا معزول بولى ومرتبه سندان توشمى .

وَمَا كَانَتْ نَبِيًّا قَطُّ اَنْثَى * وَلَا عَبْدٌ وَشَخْصٌ ذُو اَفْتِعَالِ

(وما كانت) دخی بولمادى (نبيا) پيغمبر بولمادى (قط) هميشه (انثى)
خاتونلار (ولا) دخی پيغمبر بولمادى (عبد) قل (وشخص) دخی شوندا اين
كشى بولمادى (ذو افعال) ياوز قباتم فعل اياسى بولغان كشى
دورت خاتوننك پيغمبر بولوى برلن بعض لار اينكانلر عيسى عليه السلام
آناسى مريم فرعون خاتونى آسيه رضى الله عنها حضرت ساره حضرت هاجر
بعضيلار حوا آنامز ايله موسى عليه السلام آناسيه ديگانلر يعنى بو آلتنى
خاتوننك پيغمبر بولونك اختلاف قيلغانلار .

وَذُو الْقَرْنَيْنِ لَمْ يَعْرِفْ نَبِيًّا * كَذَا الْقَمَانِ فَاَحْذَرُ عَنْ جِدَالِ

(وذو القرنين) دخی ذو القرنين يعنى اسكندر رومى (لم يعرف) بلنمادى
(نبيا) پيغمبر بولوى بلنمادى (كذا لقمان) او شنداق لقمان حكيم نك

پيغمبر بولوى بلنمادى (فاحذر) بس صاقلان سين (عن جدال) بولار
حقنك قچقرو شو ونزاعلاشودن پيغمبرمى توگلمى ديو .

وَعِيسَى سَوْفَ يَأْتِي تَمَّ يَتَوَى * لِدَجَالِ شَقِيٍّ ذِي خَبَالٍ

(وعيسى) عيسى عليه السلام (سوف) تيز زماندان (يأتى) كيلور يعنى
كوكدان بيرگه اينسار (ثم يتوى) مونك صوكنده هلاك قيلسور (لدجال)
دجالنى (شقى) ياوز بولغان دجالنى (ذى خبال) بوز قلسوق اياسى
بولغان دجالنى .

كِرَامَاتِ الْوَلِيِّ بِدَارِ دُنْيَا * لَهَا كُونُ أَهْلِ النَّوَالِ

(كرامات الولى) ايند گولرنك كرامتلىرى (بدار دنيا) دنيا يورتونده
(لها) بولغوجيدر اول كرامات اوچون (كون) بولماقلف (فهم) بس اول
ايند گولر (اهل النوال) الله تعالى نك احساننه وعطاسنه اهل لردير
عيسى عليه السلام نك كيلوونى دنياغه اينوونى هم دجال چغوونى انكار
قيلوب يالغان ديوچينى رسول الله ايمانسز بولور ديگان .

وَلَمْ يَفْضَلْ وَلِيًّا قَطُّ دَهْرًا * نَبِيًّا أَوْ رَسُولًا فِي انْتِحَالِ

(ولم يفضل) دضى آرتوق بولمادى (ولى) ايند گو هم الله تعالى گه ياقين
بولغان آدم (قط) هميشه (دهرا) هېچ بر زمانده (نبييا) پيغمبرگه آرتوق
بولمادى (اورسولا) پايسه رسول گه آرتوق بولمادى (فى انتحال) بر ملت گه
نسبت بيدوده نبى ديو فقط شريعتى بولغان پيغمبرگه ايتولور امارسول نك
شريعتى ده كتابيده بولور .

وَالصِّدِّيقِ رَجْحَانَ جَلِيٍّ * عَلَى الْأَصْحَابِ مِنْ غَيْرِ احْتِمَالِ

(والصديق) ابوبكر الصديق اوچون بولغوجيدر (رجحان جلى) ظاهر
بولغان آرتوقلف (على الاصحاب) بارچه صحابه لر اوزرينه (من غير احتمال)

احتمال دان باشقه یعنی ابوبکر الصديق نك صحابه لردان آرتوق بولونده
شك يوق دور .

وَلِلْفَارُوقِ رَجْحَانِ وَفَضْلِ * عَلِيٍّ عَثْمَانَ ذِي النُّورَيْنِ عَالٍ

(وللفاروق) حق برلن باطلنی آیورغوچی حضرت عمر اوچون بولغوچیدر
(رجحان) درجه ده قوتلی بولماق (فضل) ذخی آرتوقلق بولغوچیدر
(علی عثمان) حضرت عثمان اوزرینه (ذی النورین) ایکی نور
ایاسی اول حضرت عثمان (عال) قالغان صحابه لردان بلند مرتبه لی اول رسول
اکرمک ایکی قزینی آغانلقندان حضرت عثمانغه ایکی نور ایاسی دیوله .

وَذُو النُّورَيْنِ حَقًّا كَان خَيْرًا * مِنَ الْكِرَارِ فِي صِفِ الْقِتَالِ

(وذو النورین) ذخی ایکی نور ایاسی حضرت عثمان (حقا) شکسز (کان)
بولدی (خیرا) ایند گوراک بولدی (من الکرار) ثابت بولغان
حضرت علی دن (فی صفی القتال) صوغش صغنده ثابت بولغان حضرت علی دن
یعنی حضرت علی کافر لر برلن صوغش قیلغوچیدر .

وَلِلْكَرَارِ فَضْلٌ بَعْدَ هَذَا * عَلَى الْأَغْيَارِ طَرًّا لَا تَبَالَ

(وللکرار) حضرت علی اوچون بولغوچیدر (فضل) آرتوقلق (بعد هذا)
اوشبو آرتوقلقلار ثابت بولغاننک صوکنده (علی الاغیار) باشقه صحابه لردان
اوزرینه (طرا) بارچه سینه (لاتبال) چرکنمه و مکر وه کورمه .

وَلِلصِّدِيقَةِ الرَّجْحَانِ فَاعْلَم * عَلَى الزُّهْرَاءِ فِي بَعْضِ الْحِلَالِ

(وللصديقة) حضرت عائشه اوچون بولغوچیدر (الرجحان) درجه ده
آرتوقلق (فاعلم) بس بل سین (علی الزهراء) حضرت فاطمه اوزرینه
(فی بعض الحلال) بعض اشلرده یعنی بعض جهنلردان گنه آرتوقلق باردر .

وَلَمْ يَلْعَن يَزِيدًا بَعْدَ مَوْتِهِ * سَوَى الْمِكْثَارِ فِي الْأَغْرَاءِ غَالٍ

(ولم يلعن) لعنت قیلمادی (یزیدا) معاویه اوغلی یزید گه (بعد موت) یزید اولگاننگ صوکنده (سوی المکثار) کوب سویلوچیدان باشقه کشی (فی الاغراء) بوز وقلغه قزدروده کوب سویله وچی دان باشقه کشی (غال) آرتوق تعصب قیلوچی دان باشقه کشی یعنی اورونسیز دعوی قیلونی سیه تورغان کشیدن باشقه آدم یزید که اولکان صونک لعنت قیلمادی یزیدنک عبید الله اسملی ایلمسی کر بلادا حضرت حسین فی شهید قیلغان صوکنده یزید شادلانغان شونک اوچون بعضیلار مثلا علامه تغنارانی کبیلر لعنت درست دیگانلر .

وَإِيمَانُ الْمُقَلِّدِ ذَوِ اعْتِبَارٍ * بِأَنْوَاعِ الدَّلَائِلِ كَالنِّصَالِ

(وایمان المقلد) استدلال سز کشیگه ایاروب ایمان کینروچی آدمنک ایمانی (ذواعتبار) اعتبارلی در یعنی شریعتده مقبول در (بانواع الدلائل) درست بولوی توری دلیل لر برلن ثابت در (کالنصال) تیمرلر کبی اول دلیل لر اوتکون وکیسکوچی اولماقده .

وَمَا عَذْرٌ لِنَدَى عَقْلٍ بِجَهْلٍ * بِخَلْقِ الْأَسَافِلِ وَالْأَعَالِي

(وما عذر) عذر ایماس (لندی عقل) عقل ایاسی اوچون (بجهل) بلماس سزلك عذر ایماس (بخلاق الاسافل) بیرلر نی وپیرده بولغان نرسه لر نی یاراتقوچی الله تعالی نی بلماو (والاعالی) دخی کوکلر نی وکوکده اولغان نرسه لر نی یاراتقوچی الله تعالی نی بلماو عقل ایاسنه عذر توگل در .

وَمَا إِيْمَانُ شَخْصٍ حَالٍ بِأَسٍ * بِمَقْبُولٍ لِفَقْدِ الْأَمْتِثَالِ

(وما ایمان شخص حال) کشینک ایمانی (حال باس) اولوم

ایسر کلکی حالندہ (بمقبول) قبول بولور ایماس (لفقد الامتثال)
 سلامت واختیاری زماندہ بوی صونو بولماغانلقی اوچون .

وَمَا أَعْمَالُ خَيْرٍ فِي حِسَابٍ * مِنَ الْإِيمَانِ مَفْرُوضِ الْوَصَالِ

(وما افعال خیر) ایماس ایذگو اشلر ویخشی عمللر (فی حساب)
 سانالودا وحساب ایتلوده ایماس (من الایمان) ایماندان برکیسک
 وبر الوش بولوب (مفروض الوصال) بو ایذگو اشلرنک ایمانغه
 توتاشماقلغی فرض ایتلمش بولغان حالده ایماندان برکیسک بولوب
 سانالمش ایماس .

وَلَا يَقْضَىٰ بِكُفْرٍ وَارْتِدَادٍ * بَعْهَرٍ أَوْ بَقْتَلٍ وَاخْتِزَالٍ

(ولا یقضی) حکم قیلنمش بولماس (بتکفر) ایمانسز بولو برلن حکم
 ایلماس (وارتداد) دخی اسلام دینندن چغب مرتد بولو برلن (بعهر)
 زنا قیلو برلن (اوبقتل) یایسه کشی اولترو برلن (واختزال) دخی کشی
 مالوفی کوچلاب یا اولاب آلو برلن یعنی زنا قیلو کشی اولترو
 اولاو وغصب لاولوغ گناهدان بولسه لارده لکن بولارنی قیلو برلن
 کشی ایمانسز بولمی فاسقی بولا .

وَمَنْ يَنْوِ ارْتِدَادًا بَعْدَ دَهْرٍ * يَصِرْ عَنِ دِينِ حَقِّ ذَا انْسِلَالٍ

(ومن ینو) کمدر نیت ایتسه (ارتداد) اسلام دینندن چغونی (بعد
 دهر) بر زمان دوئنده (یصر) اولرور اول کشی (عن دین حق)
 حق بولغان اسلام دینندن (ذا انسلال) صورولماق ایساسی بولوب
 یعنی شول زمانده اسلام دینندن چغوب مرتد بولور .

وَلَفْظُ الْكُفْرِ مِنْ غَيْرِ اعْتِقَادٍ * بِطَوَّعٍ رَدِّ دِينٍ بِاغْتِفَالٍ

(ولفظ الكفر) اسلام دينندن چغارا تورغان كفر سوز (من غير اعتقاد) اول سوزنى حق ديب اعتقاد قيلودان باشقه غنه بولسه ده (بطوع) اختيار برلن سويلسه اول سوزنى (رد دين) اسلام ديننى كبرى قايتارب مرتد بولودور (باغتفال) غفلت سببلى .

وَلَا يَحْكُمُ بِكُفْرٍ حَالَ سَكْرِ * بِمَا يَهْدِي وَيَلْغُو بِارْتِجَالٍ

(ولا يحكم) حكم قيلنماسون (بكفر) ايمانسز بولو برلن (حال سكر) ايسرلكك حالنده (بما يهدى) اعتباردان باشقه سويلنگان سوز سببلى (ويلغو) دضى باطل ولغو سوز سويلو سببلى (بارتجال) فكر قيلماوى اويلاماوى سببلى اعتبارسز ولغو سوز سويلمكى برلن كفر برلن حكم ايدلماسون .

وَمَا الْمَعْدُومُ مَرِيئًا وَشَيْئًا * لِفَقْهِ لَاحٍ فِي يَمَنِ الْهَيْلَالِ

(وما المعدوم) ايماس اهل السنن والجماعت قاشنده يوق نرسه يوق حالنده (مرئيا) كورلمش ايماس (وشيئا) دضى شى ديب آتالور ايماس (لفقه) شونداين دليل اوچون (لاح) ظاهر بولدى اول دليل (في يمان الهلال) ياكى آي بركاننده مثلا آنى نك آلداغى كونده آرتوى بوكونده كورلمى شونك كى يوق نرسه ده بار بولماسندن اول بنده گه هم الله تعالى گه كورلمى .

وغير ان المكون لا كشيء * مع التكوين خذہ لا كتحال

(وغير ان) باشقه لاردور (المكون) يوقدان بار بولاش نرسه (لا كشيء) بر نرسه كى توگل لردر (مع التكوين) الله تعالى نك يوقدان بار قيلماق معناسنده بولغان تكوين اسملى صقتى برلن (خذہ) توت سين

بوتکوپین برلن مکنون باشقه لار دیگان سوزنی (لا کتعال) کوزکا سرمه
ایتب تارتور اوچون .

وَفِي الْأَذْهَانِ حَقٌّ كَوْنُ جِزْءٍ * بِلَا وَصْفِ التَّجْزِي يَأْبِنُ خَالِي

(وَفِي الْأَذْهَانِ) عقل لارده (حَقٌّ) حَقٌّ و ثابت در (كَوْنُ جِزْءٍ) شوندا این
جزفك بولماقلغی (بِلَا وَصْفِ التَّجْزِي) جزلنو وصفندن باشقه یعنی اول
جزء غایت کچکنه بولغانلقدان عقل قاشنده ده بولوی درست توکل (یا
ابن خالی) ای منم آنام برلن بر توغمه ایر قرداشمنک اوغلی بوسوزمنی
قبول ایت سین .

وَإِنِ السَّحْتِ رِزْقٍ مِثْلِ حِلِّ * وَإِنِ يَكْرَهُ مَقَالِي كُلِّ قَالٍ

(وَإِنِ السَّحْتِ) دخی درستلکده حرام (رِزْقٍ) رِزْقٍ دور (مِثْلِ حِلِّ)
حلال رِزْقٍ بولغان کیمی (وَإِنِ يَكْرَهُ) اگر چه مکروه و یاراماز کورسه ده
(مَقَالِي) منم بوسوزمنی (كُلِّ قَالٍ) هر بر آچولانوچی کشی مثلا بومسئله ده
خلاف کمسه لر معتزله لر بولا .

وَفِي الْأَجْدَاثِ عَنِ تَوْحِيدِ رَبِّي * سَيِّبَلِي كُلِّ شَخْصٍ بِالسُّؤَالِ

(وَفِي الْأَجْدَاثِ) قبرلرده (عَنِ تَوْحِيدِ رَبِّي) ربسم نی برله مکدن
هم بیغمبردن هم دیندن (سَيِّبَلِي) تیز وقت امتحان قیلنور (كُلِّ شَخْصٍ)
هر بر کشی (بِالسُّؤَالِ) صورالوبرلن بوبیت قبرد اکی سؤالننی اثبات اوچون

وَلِلْكَافِرِ وَالْفَسَاقِ يَقْضَى * عَذَابُ الْقَبْرِ مِنْ سُوءِ الْفِعَالِ

(وَلِلْكَافِرِ) کافرلر اوچون (وَالْفَسَاقِ) دخی الله تعالی نك طاعتندان چققان
بعض مؤمنلر اوچون (يَقْضَى) حکم قیلنور (عَذَابُ الْقَبْرِ) قبر عذاب
(مِنْ سُوءِ الْفِعَالِ) اشله گان اشلرینک یاورلغندان و بوز و قلوغندان .

دُخُولُ النَّاسِ فِي الْجَنَّاتِ فَضْلٌ * مِنَ الرَّحْمَنِ يَا أَهْلَ الْأَمَالِ

(دخول الناس) آدم لرنك كرمكسكى (في الجنات) او جماخارغه (فضل) رحمت در (من الرحمن) الله تعالى نك رحمتندان (يا اهل الامالي) اي اميد اهلى بولغان كشيلىر يعنى آدم لرنك او جماخ قه كرمكسكى الله تعالى نك رحمتى برلن عمل لرى برلن توگل .

حِسَابِ النَّاسِ بَعْدَ الْبَعْثِ حَقٌّ * فَكُونُوا بِالْتَّحَرُّزِ عَنِ وِبَالِ

(حساب الناس) آدم لرنك عمل لرنندن بولغان حساب (بعد البعث) قبرلردن قوبارلغاندان صوك قيامت كوننده (حق) شيك وشبهه سز حقدر (فكونوا) بس بولوئزلار اي مسلمان قرداشلر (بالتحرز) صاقلانو برلن (عن وبال) گناه دان .

وَيُعْطَى الْكُتُبَ بَعْضًا نَحْوَ يَمَنِ * وَبَعْضًا نَحْوَ ظَهْرِ وَالشِّمَالِ

(ويعطى الكتب) دنياده قيلغان عمل لر يازلغان كتابلار بيرلمش بولور (بعضا) قايسى كشيگه (نحو يمنى) او ك طرفندن يعنى او ك قولغه (وبعضا) دضى قايسى كشيلىرگه بيرلمش بولور (نحو ظهر) آرقا طرفندن (والشمال) دضى صول طرفندن يعنى صول قولغه .

وَحَقٌّ وَزَنُّ أَعْمَالٍ وَجَرِي * عَلَى مَتْنِ الصِّرَاطِ بِلَا اهْتِبَالِ

(وحق) دضى شيكسز وشبهه سز ثابت در (وزن اعمال) قيامت كوننده عمل لرنى او لچامك كيراك ايندگو عمل بولسون كيراك ياوز عمل بولسون (وجرى) دضى يورمكك شيكسز حق وثابت در (على متن الصراط) صراط كوپرينك اوستنده (بلا اهتبال) يالغانسز يعنى صراطدان اوتو هم عمل لرنك او لچانوى يالغان توگل يايسه بر نرسه گه ده طيانماينچ صراطدان اوتو حق وثابت دور معناستنده .

اچنده بولغوچیدر (والنیران) دخی تموغ لار اوچون بولغوچیدر
 یدیسی اوچونده (کون) بولماقلق یعنی اوجماده تموغده هر ایکسی
 باردور (علیها) اول اوجماح ایله تموغ اوزرنده در (مراحوال) حالرنک
 یایسه یل لارنک اوتمک لکی (خوال) اوتکوچی اول حاللر یایسه یل لار
 یایسه جرگوچی معناستند .

وَذُو الْإِيمَانِ لَا يَبْقَى مَقِيمًا * بِسُوءِ الذَّنْبِ فِي دَارِ اشْتِعَالٍ
 (وذو الایمان) ایمان ایسی (لایبقی) قالماس اول ایمان ایسی (مقیما)
 منگو تورغوچی بولوب قالماس (بسوء الذنب) یاوز گناه سببلی
 (فی دار اشتعال) تموغده یعنی الوغ کنه ایسی گرچه توبه سز
 اولسه ده تموغده منگو قالماس معناستند .

لَقَدْ الْبَسْتِ لِلتَّوْحِيدِ نَظْمًا * بَدِيعِ الشَّكْلِ كَالسَّحْرِ الْحَلَالِ
 (لقد البست) تحقیق کیگز دوم مین (للتوحد) الله تعالی نی برلمک
 اوچون (نظما) بیت نی کیگز دوم مین (بدیع الشكل) صورتی کور کام
 وقزقمالی (کالسحر الحلال) سحر حلال دیگان شعر کبی

يَسْلَى الْقَلْبَ كَالْبَشْرِ بِرُوحٍ * وَيَحْيِي الرُّوحَ كَالْمَاءِ الزَّلَالِ
 (یسلی القلب) کوکلنی قواندر اول بیت (کالبشری) شادلق خبر
 شیکللی (بروح) راحت لندرمک برلن (ویحی الروح) دخی جاننی
 ترگزور (کالماء الزلال) صافی صو کبی .

فَخَوْضُوا فِيهِ حِفْظًا وَاعْتِقَادًا * تَنَالُوا جِنْسَ اصْنَافِ الْمَنَالِ
 (فخوضوا) بس چومکز لار (فیه) بونظم گه (حفظا) یادقه آلو یوزندن
 (واعتمادا) دخی اعتماد قیلو یوزندن (تنالوا) ایرشورسز لور (جنس
 اصناف المنال) عطا صنف لرینک جنس لرینه ایرشورسز یعنی الله تعالی
 احسان قیلغان کشیلر جمله سندن بولورسز .

وكونوا عون هذا العبد دهرًا ، بِذِكْرِ الْخَيْرِ فِي حَالِ ابْتِهَالٍ

(وكونوا) دخى بولوگسزلار (عون هذا العبد) اوشبو قلنك ياردېمسى
يعنى امالى اياسينك (دهرًا) بارچه زمانه (بذكر الخير) ايندگو ذكر
برلن يعنى ايندگو دعا قيلوب (فى حال ابتهال) الله تعالى گه يالبارغانو گز حاله

لَعَلَّ اللَّهَ يَعْفُوهُ بِفَضْلِ * وَيُعْطِيهِ السَّعَادَةَ فِي الْمَالِ

(لعل الله) شايد كه الله تعالى (يعفوه) عفو قيلور بو امالى اياسنى
(بفضل) اوزينك رحمتى برلن (ويعطيه) دخى بيرر الله تعالى اول
امالى اياسنه (السعادة) ايندگو دولتنى (فى المال) كلاچكده يعنى قيامته .

وَإِنِّي الدَّهْرَ ادْعُو كَنَّهُ وَسَعَى ، لَمَنْ بِالْخَيْرِ يَوْمَ قَدْ دَعَا لِي

(وانى) درستلكه مين (الدهر) بارچه زمانه (ادعو) دعاء قيلور مون
مين (كنه وسعى) طاقتم و قدرتم قدرنجه (لمن) شول كشيگه (بالخير)
ايندگولك برلن (قد دعا) تحقيق دعاء قيلدى (يومًا) بر كونده (لى)
مينكا . تلاسه قاير زمانده

(اول مرتبه با صلواتنامه مش كتاب و رساله‌ها)

- ۱ خلاصه الدلائل في تنقيح المسائل (قدوری شرحی)
- ۲ منح الروض الازهر (فقه الاكبر شرحی لعلي القاری)
- ۳ درر المسائل و كشكول الدلائل (اعتقاد ، و ايمان ، مسأله ، تأريخ و باشقه فترده)
- ۴ بدائع منظومه (فارسی نظمی ترجمه علی علم نقه دن)
- ۵ سخن نيكو (حمد بی حد ترجمه سی یانكا ترتیبده يك آچق یوز دن آرتق بیتده)
- ۶ عین العلم ترجمه سی (آچق قران تلنده)
- ۷ مختصر ترجمه سی (قرانلق داملا محمدی حضرت نك)
- ۸ ترتیب العلوم (ن او قونو ترتیبین یان ایده)
- ۹ رونق انصاف ترجمه سی (آچق قران تلنده)
- ۱۰ ارشاد العائزین (نبات العاجزین شرحی)
- ۱۱ خزائن ایدان (شرائط الايمان شرحی ۸۰ بیتدن عبارتدر)
- ۱۲ شروط الصلوة ترجمه سی (آچق قران تلنده)
- ۱۳ منافع الحيوانات (او حیوانلرینك فائده لرل هم تللری بولس خواهرلرینه نه دیه چكلون یانده)
- ۱۴ نصاب الاخبار لتذکر الاخبار
- ۱۵ نصاب الاخبار ترجمه سی
- ۱۶ خواص القرآن معتبر كتابلاردن جمع ایدیلان
- ۱۷ آم گلزار (نظمی)
- ۱۸ اعلی ترجمه سی
- ۱۹ عنان الفرق الناجیه سؤال جوابی
- ۲۰ رساله بیان الطریقه النقشبندیه (عربی)
- ۲۱ هفتك تفسیری (یانكا ترتیبده آچق تلده)
- ۲۲ الحدیث الاربعین فی امور الدن
- ۲۳ مرثیه الجقماتی (چقماق ایشان حضرت نك مرتبه)
- ۲۴ قلاف بله نوراندوق

۱۱